

‘Deze halfverharding hoeft na de winter alleen even bijgepoetst te worden’

Bestone 0/8 mm-gebruikers tevreden: onderhoudsarm, stevig en goede drainage

Bestone, het halfverhardingsproduct van Graniet Import Benelux, ligt inmiddels meerdere jaren op Nederlandse golfbanen. De uitgave van deze special is de ideale gelegenheid om opdrachtgevers te vragen of Bestone doet wat het belooft: is het stevig, waterdoorlatend en onderhoudsarm? Martin Stufken van VDBH, die brede ervaring heeft met de aanleg van verschillende halfverhardingen: ‘Bij Bestone 0/8 mm grijpen de gebroken materialen mooi in elkaar, met een sterke constructie als resultaat.’

Auteur: Karlijn Raats

Op Golfbaan Welderen werden de eerste Bestone-paden al vierenhalf jaar geleden aangelegd, omdat de beschikbaarheid van de juiste schelpen voor de paden een probleem werd. De aanleg deed het greenkeepersteam destijds

zelf, met de oude gebroekenschelpenpaden als onderlaag. Kort geleden zijn de paden op de holes 1 tot en met 10 gerenoveerd met Bestone 0/8 mm, met een onderlaag van fijn puin. VDBH voerde de renovatie uit.

Specialistisch werk

Hoofdgreenkeeper Ronald van Os verklaart het invliegen van de aannemer: ‘Op zich kun je herstelwerkzaamheden eenvoudig zelf uitvoeren, maar de aanleg van Bestone 0/8 mm is een specialistische klus. Het is namelijk erg belangrijk dat de opbouw goed gebeurt. Sommige golfbanen leggen Bestone 0/8 mm zelf aan, maar ons team beschikt niet over het juiste materieel. De aannemer heeft een asfaltspreidmachine om te egaliseren.’

Onderhoud

Hoofdgreenkeeper Van Os toont zich erg tevreden over de onderhoudsvriendelijkheid van Bestone 0/8 mm. ‘Bestone is een stuk steviger dan gebroken schelpen. Er komen minder snel kuilen in het pad en het ligt er strakker in. De

4 min. leestijd

HALFVERHARDING

Albert Timmerman, eigenaar van Vos Golf & Sport

herstelwerkzaamheden zijn eenvoudig. Je wel moet zorgen dat je de gaten adequaat dicht. Als we kuilen aanvullen, maken we ook het materiaal rond het gat wat los, zodat het mooi in elkaar overloopt. Op de paden kan zich natuurlijk organisch materiaal verzamelen in de vorm van maaisel en onkruid. Maar doordat we de paden borstelen, komt dat nauwelijks voor.'

Spelers tevreden

De spelers van Golfbaan Welderen vinden de paden mooi om te zien, volgens Van Os. 'Ze juichten de renovatie van de paden op de holes 1 tot en met 10 dan ook toe. Net als wij, het greenkeepersteam, zijn de golfers erg te spreken over de Bestone-paden. In de winter willen we de spelers met Handicart er volop gebruik

Martin Stufken, commercieel adviseur bij VDBH

van laten maken, zodat de baan de hele winter bespeelbaar blijft. We attenderen de spelers erop met bordjes, door kaartjes met dit verzoek achter te laten in de Handicarts en door ze persoonlijk aan te spreken. Maar met het mooie Bestone 0/8 mm is het sowieso al een stuk makkelijker om hen op de paden te houden.'

Alleen even bijpoetsen

Op Golfclub De Groene Ster heeft Vos Golf & Sport drie jaar geleden de oude schelpenpaden met Bestone 0/8 mm gerenoveerd. 'De paden houden zich prima', verklaart de eigenaar van Vos Golf & Sport, Albert Timmerman. 'Dankzij de hoeveelheid steen verpapt het pad niet. We moeten het na de winter alleen even bijpoetsen: wat gaatjes vullen. De paden hebben nauwelijks last van verkleuring, maar dat heeft er meer mee te maken dat de golfbaan in de open ruimte ligt en niet in het bos.' De Bestone-paden op De Groene Ster zijn gelegd op een ondergrond van asfalt. 'Op deze locatie hoeft niet gedraineerd te worden', aldus Timmerman. 'Daarom hebben we de paden alleen onder een lichte helling of onder afschot gelegd, zodat het water eraf loopt.'

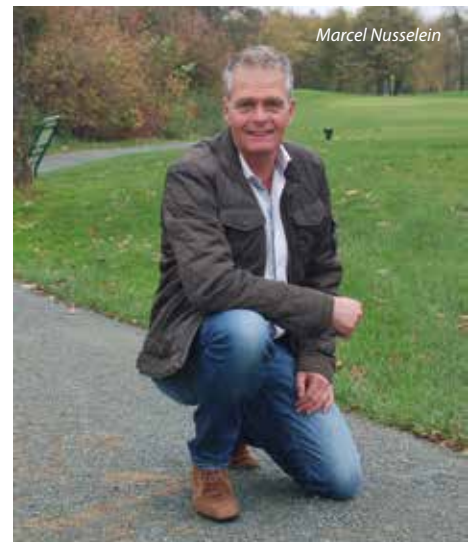
Marcel Nusselein van Graniet Import Benelux kwam begin oktober bij De Groene Ster kijken hoe de Bestone-paden er na drie jaar bij liggen. 'Ik kon meteen zien dat de greenkeepers de paden goed onderhouden', zegt hij. 'En ook verder lieten de paden geen gekke dingen zien. Ze hebben hun kwaliteit bewezen.'

Extra dikke laag

Op Golfclub Houtrak in Halfweg is dit jaar door de medewerkers zelf 8 kilometer aan paden met Bestone 0/8 mm aangelegd, met een egaliseermachine en een wals. 'We konden niet meer aan schelpen komen en waren daar eigenlijk ook niet meer tevreden over; die vergruizen teveel.'

De Bestone-paden werden begin deze zomer aangelegd. 'Voor de eerste 3 km gebruikten we een laag van 4 cm Bestone 0/8 mm. Dat bleek te dun te zijn. Daarom hebben we nu overall een Bestone-laag van 8 cm aangebracht', vertelt

Commercieel adviseur Martin Stufken van VDBH vertelt over de aanleg van de Bestone 0/8 mm-paden op de golfbaan in 2022: 'Bij Golfbaan Landgoed Welderen was er behoefte aan een uitgebreid padennetwerk. Wij hebben dat opgelost door 5.000 m paden aan te leggen. Het zijn "winterpaden", die in natte periodes gebruikt moeten worden door de golfbuggy's om de kwetsbare grasmat te ontzien. In grote lijnen bestonden de werkzaamheden uit het ontgraven van een cunet, het leveren en aanbrengen van een fundatiepakket en vervolgens het verwerken van Bestone 0-8 mm. Met de vrijgekomen grond werd op de golfbaan extra reliëf gecreëerd. Verder zijn alle materialen verwerkt met specialistisch materieel, waaronder een spreidmachine en een bandenwals. Door het gebruik van een spreidmachine ontstaat er één homogeen pakket, zonder ontmenging, en wordt de halfverharding onder hoge verdichting geprofileerd.'

Marcel Nusselein

bestuurslid Cees van der Baan. Het greenkeepersteam gebruikte de oude schelpenpaden als fundering. Die werden eerst losgewoeld, zodat de Bestone 0/8 mm zich goed kan hechten.

'Met het chique Bestone 0/8 mm hou je de spelers makkelijker op de paden'

HALFVERHARDING

De Bestone 0/8 mm-paden op Golfbaan Welden

‘Doordat we de paden borstelen, komt er nauwelijks organisch materiaal op’

Winter als vuurproef

Voor Golfclub Houtrak is de waterdoorlatendheid wel belangrijk. Het team besteedde extra aandacht aan de aanleg onder afschot. Van der Baan: ‘Er mag gewoon geen water op de paden blijven staan, net als bij elke halfverharding. Bij nattigheid wordt de halfverharding sneller stukgereden, vooral als de greenkeepers eroverheen rijden met zwaar materieel zoals een trekker of maaimachine. Dan worden kleine kuiltjes al gauw grote kuilen. Vandaar dat de bolling van de paden zo belangrijk is. Bij halfverharding moet je ook voorkomen dat er water in kuiltjes kan blijven staan; daarom vullen we kuiltjes direct op. Maar het onderhoud van Bestone 0/8 mm is peanuts vergeleken bij het onderhoud van asfaltpaden met scheuren. Het is ideaal voor elk greenkeepersteam.’

Hij vervolgt: ‘De stevigheid van de paden is perfect. Door de afwisselend natte en droge omstandigheden van deze zomer hebben ze een soort cementachtige hardheid gekregen. Tot nu toe is de drainage goed; nu wachten we vol spanning de winter af. Dan zullen we zien of de Bestone-paden ook goed draineren onder extreem natte omstandigheden.’

Prijs-kwaliteitverhouding

Bestone wordt gewonnen in de Bremanger-groeve in Noorwegen. Dankzij de winningstechniek wordt daar energie opgewekt, zoveel zelfs dat de overcapaciteit teruggeleverd wordt aan het Noorse elektriciteitsnet. Bestone zit in het middensegment qua prijs, maar in het hogere segment wat betreft de kwaliteit. Hoe zit dat? Volgens Nusslein heeft Bestone een zeer hoge materiaalconstantheid vanwege de grootschalige, internationale afzet van Graniet Import Benelux aan de spoor- en wegenbouw. In deze sectoren levert het bedrijf zowel grover gesteente voor de spoorballast en wegfundering als Bestone voor de schouwpaden langs het spoor. ‘De productielijnen voor deze toepassingen zijn volledig gestandaardiseerd’, verklaart hij. ‘Het gevolg is dat de materiaalmenging van Bestone ook gestandaardiseerd is. Er is dus géén sprake van het zogeheten *‘fine dumping*, het dumpen van fijnere fracties, die bij sommige bedrijven als bijproduct vrijkomen bij de winning en vervolgens als halfverharding worden vermarkt. Bestone-halfverharding is bij ons simpelweg een van de (hoofd)producten binnen ons gamma.’

Stukken van VDBH onderschrijft de kwaliteit van Bestone: ‘Het materiaal beschikt over een hoge haakweerstand. De gebroken materialen grijpen mooi in elkaar, met een sterke constructie als resultaat. Het voordeel van een halfverharding als Bestone 0/8 mm is dat het een groot herstellend vermogen heeft. Een beetje opruwen en aanvullen is voldoende voor het herstel van de paden. Eén keer in de maand eroverheen met de sleep is soms al genoeg.’

Nog generaties lang beschikbaar

‘De beschikbaarheid van veel andere grondstoffen is eindig; tussen 2030 en 2040 zullen er veel groeves verdwijnen. En de winning van kleischelpen is al bijna *not done* omdat ze van waarde zijn voor de habitat van het zeeleven. Bestone blijft echter nog meer dan honderd jaar beschikbaar’, vertelt Nusslein. Met dat feit in het achterhoofd kan men renovaties en onderhoud op de lange termijn plannen, wat een verlaging van de *total cost of ownership* inhoudt. ‘Het geeft rust om te weten dat het materiaal nog generaties lang beschikbaar blijft.’

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!

Ronald van Os, hoofdgreenkeeper van Golfbaan Welden